

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

In het regeerakkoord heeft de Vlaamse Regering aangegeven dat zij een nieuwe samenwerking wenst op te starten met één of meerdere landen in Noord- en/of Oost-Afrika. Via deze nota maakt de regering haar intentie kenbaar om met Marokko te willen samenwerken rond de aanpak van grondoorzaken van migratie. In lijn met de principes en uitgangspunten uit het Kaderdecreet voor ontwikkelingssamenwerking, wenst de Vlaamse Regering hierover de dialoog op te starten met de Marokkaanse autoriteiten.

- Regeerakkoord, hoofdstuk buitenlands beleid en toerisme, “4. Een doelgerichte inzet met betrekking tot de mondiale uitdagingen”
- De beleidsnota buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking 2019-2024, Operationale doelstelling 5.3: Vlaanderen versterkt de welvaart en de toekomstkansen van kwetsbare bevolkingsgroepen in Noord- en Oost-Afrika.

2. INHOUD

Het Vlaams Regeerakkoord, punt 4 van het hoofdstuk buitenlands beleid en toerisme, stelt:
“Vlaanderen draagt bij aan de realisatie van de SDG Agenda 2030 in ontwikkelingslanden en de verankering van de internationale ontwikkelingsagenda in Vlaanderen, zoals vastgelegd in het kaderdecreet ontwikkelingssamenwerking.

[...]

Binnen onze focusbenadering starten we een nieuwe samenwerking op met een of meerdere landen uit de regio Noord- en Oost-Afrika. We selecteren landen die goed samenwerken met de EU in de strijd van mensenhandel en illegale migratie. We steunen die landen die de grondoorzaken van migratie aanpakken op lange termijn. Door hierop in te zetten kan ontwikkelingssamenwerking bijdragen aan beheersing van de migratiestromen.”

In de beleidsnota buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking 2019-2024, Operationale doelstelling 5.3, maakt in de context van grondoorzaken van migratie melding van uitdagingen op vlak van tewerkstelling, klimaatverandering, en conflicten in de MENA-regio. De beleidsnota geeft aan een mogelijke rol van Vlaanderen hierin verder te onderzoeken.

Via deze nota maakt de regering haar intentie kenbaar om met Marokko te willen samenwerken. Deze nota bouwt verder op bovenstaande beleidsdocumenten en de voorwaarden uit het Kaderdecreet voor ontwikkelingssamenwerking van 22 juni 2007.

A. KADERDECREET ONTWIKKELINGSSAMENWERKING: CRITERIA VOOR HET BEPALEN VAN EEN NIEUW PARTNERLAND

Na het bevestigen van de indicatieve keuze om met Marokko samen te werken, zal een dialoog worden opgestart over mogelijke samenwerkingsmodaliteiten. Indien deze dialoog leidt tot een vruchtbare bodem voor samenwerking, kan Marokko opgenomen worden als partnerland van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Bij de keuze van een nieuw partnerland stelt het kaderdecreet ontwikkelingssamenwerking (artikel 7)¹ een aantal criteria voorop:

1. *de mate waarin de graad van armoede van het partnerland een bijdrage van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking rechtvaardigt. Daarom zal voorrang gegeven worden aan samenwerking met landen met een lage menselijke ontwikkeling, gebaseerd op de jaarlijkse rangschikking volgens de HDI-index (Human Development Index);*

De intentie tot samenwerking houdt steek op basis van inkomensniveau en rangorde HDI:

- Marokko staat op de 121ste plaats in de HDI-rangorde (op 189 landen).²
- Marokko is een laag middeninkomensland met een per capita jaarinkomen van USD 3.204.³

2. *de mate waarin het kandidaat-partnerland inspanningen levert om vooruitgang te boeken op het vlak van mensenrechten, goed bestuur en gendergelijkheid;*

Uit de periodieke evaluatie van de mensenrechten (in de schoot van de VN organisatie voor Mensenrechten, OHCHR) en uit landenrapporten van de Europese Commissie en de Verenigde Staten, blijkt dat Marokko de afgelopen jaren vooruitgang boekte op vlak van mensenrechten,

¹ <https://codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1016071.html>

² Zuid-Afrika staat op de 114de plaats, Malawi op de 174ste plaats en Mozambique op de 181ste plaats <http://hdr.undp.org/en/content/latest-human-development-index-ranking>

³ Voor Zuid-Afrika is dat 6001 USD, voor Malawi 412 USD en voor Mozambique 504 USD <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=MA-ZA-MW-MZ>

Los van deze criteria dient vermeld dat Marokko een belangrijke handelspartner is en ook als toeristische bestemming een belangrijke rol voor Vlaanderen speelt.

Het kaderdecreet geeft tenslotte aan dat de Regering actuele indicatoren aan de criteria kan koppelen en de onderlinge weging van die criteria kan bepalen. Als belangrijk actueel criterium bekijkt de Vlaamse Regering het potentieel voor de aanpak van de grondoorzaken van migratie. Marokko is het grootste niet-Europese herkomstland van migranten in Vlaanderen⁴ en speelt binnen de regio een belangrijke rol als doorreisland voor migranten afkomstig uit het Afrikaanse continent.

B. GRONDOORZAKEN VAN MIGRATIE ALS ACTUEEL CRITERIUM VOOR SAMENWERKING

Het regeerakkoord draagt de voorkeur uit naar een samenwerking rond de grondoorzaken van migratie. De literatuur omschrijft de belangrijkste grondoorzaken, gaande van conflict & veiligheid, klimaatverandering, maar ook gebrek aan kwaliteitsvol onderwijs, tewerkstelling en economische groei.⁵ De beleidsnota buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelings-samenwerking 2019-2024, verwijst in OD 5.3 onder meer naar het stimuleren van duurzame tewerkstelling, economische groei en klimaatverandering in de regio.

Historische en vergelijkende onderzoeken tussen landen hebben aangetoond dat verbeterde ontwikkelingstrajecten migratie tot een bepaald punt voeden, en dat emigratiepercentages pas beginnen te dalen wanneer het jaarinkomen per hoofd van de bevolking het niveau van een hoger middeninkomensland (6.000 USD) bereikt. Veel Afrikaanse landen bevinden zich momenteel in de fase van opbouw van welvaart voorafgaand dit kantelpunt. Een verklaring voor deze paradox schuilt in de hoge kost van internationale migratie. Hoewel het stimuleren van de economische groei en tewerkstelling op korte termijn migratie kan stimuleren, leidt verhoogde welvaart op lange termijn tot een daling van migratie.

De keuze voor de grondoorzaken van migratie als actueel thema laat samenwerking toe in verschillende sectoren die behoren tot de Vlaamse bevoegdheden: klimaat & energie, tewerkstelling, onderwijs, private sector ontwikkeling (KMO's),... Dit criterium laat dus voldoende ruimte voor dialoog met Marokko over een keuzesector van samenwerking.

CONCLUSIES

- Op basis van een indicatieve screening van de decretale criteria blijkt dat Marokko in aanmerking komt om bilaterale, structurele internationale samenwerking mee op te starten.
- De keuze van het regeerakkoord voor grondoorzaken van migratie als actueel criterium is relevant voor internationale samenwerking met Marokko. Heel wat sectoren, die ook behoren tot de Vlaamse bevoegdheden, spelen in op de grondoorzaken van migratie.
- Op het vlak van de keuze van de sectoren vormen de prioriteiten die naar voor geschoven worden in het kader van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen de leidraad. Voorts schrijft het Kaderdecreet voor om de inspanningen te bundelen op een beperkt aantal sectoren en actoren (Kaderdecreet artikel 5, punt 3).
- Potentiële samenwerking dient uit te gaan van het eigenaarschap voor ontwikkeling en de beleidsdialoog met de partner. De eigenlijke invulling van de samenwerking dient dan ook in dialoog met de Marokkaanse autoriteiten te worden bepaald.

⁴ <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1542547>

⁵ European Parliament, Interlinks between migration and development, p.7

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/630351/EPRS_BRI\(2019\)630351_EN.pdf#page=7](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/630351/EPRS_BRI(2019)630351_EN.pdf#page=7)

- Bij de samenwerking stemt Vlaanderen haar inspanningen af met belangrijke aanwezige actoren in Marokko. De grootste bilaterale donoren in Marokko zijn de Europese Commissie, Frankrijk (AFD), Duitsland (GIZ), Spanje (Aecid) en België (Enabel).

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Dit voorstel van beslissing heeft geen impact op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Alle projecten en programma's die op grond van een eventuele toekomstige samenwerking met Marokko geïdentificeerd en geformuleerd worden, en die wel een concrete financiële verbintenis impliceren, zullen afzonderlijk voor advies aan de Inspectie van Financiën en voor goedkeuring aan de Vlaamse regering worden voorgelegd.

De Inspectie van Financiën verleende een positief advies op 07/05/2021.
Een begrotingsakkoord is niet vereist.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Niet van toepassing.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Niet van toepassing.

4. VERDER TRAJECT

De beleidsdialoog met Marokko zal opgestart worden. Conform de principes en voorwaarden van het kaderdecreet ontwikkelingssamenwerking zullen de modaliteiten van een internationale samenwerking in dialoog bepaald worden.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering:

1. Beslist haar goedkeuring te hechten aan de intentie tot structurele, bilaterale samenwerking met Marokko, met als doelstelling structurele armoede en ongelijkheid te verminderen en bij te dragen tot de realisatie van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen;
2. Wil hierover, conform de principes van eigenaarschap, beleidsdialoog en partnerschap, de dialoog aangaan met Marokko;
3. Belast de Vlaamse minister, bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking, met de uitvoering van deze beslissing.

////////////////////

JAN JAMBON

[illegible]